

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 1. – 10. avgust 2010

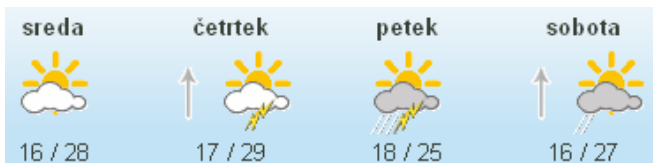
OBVESTILO

Po obilnih padavinah v sredini pretekle dekade je preskrba rastlin z vodo povsod zadovoljiva. Namakanja trenutno niso potrebna. Dobra preskrba tal z vodo je ugodna predvsem za koruzne posevke. Ti so v osrednji Sloveniji večinoma v razvojni fazi svilanja in oprashaevanja, v SV Sloveniji, na Dolenjskem in v Primorju pa posevki že polnijo zrnje. Po dežju se hitro obrašča tudi travna ruša. Vremenske razmere so ugodne tudi za debelenje plodov pri sadnem drevju in vinski trti. Zaradi pogoste omočenosti listja je pri slednjih trenutno najbolj problematična zaščita proti glivičnim boleznim in škodljivcem.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Nevihte z obilnimi padavinami so postale stalnica. V prvi avgustovski dekadi smo skoraj vsak dan iz različnih delov Slovenije poročali o poplavih in škodah na gospodarskih objektih, udarih strel in močnem vetru. Ponekod je v teh dneh padala tudi toča. Najvišje dnevne temperature zraka so se s 30 °C na začetku dekade spustile proti 20 °C, ob koncu dekade pa so spet presegle 25 °C. Šestega avgusta je ob močnih nalivih v vzhodni in osrednji Sloveniji padlo od 50 do 100 litrov dežja na kvadratni meter. Narasli so manjši vodotoki in hudourniki, ponekod je prišlo do površinskih nanosov zemljine in drobirja. Devetega avgusta je bilo najhuje na Gorenjskem in Štajerskem.

STANJE RASTLIN

V prvi dekadi avgusta so bila kmetijska tla v večjem delu Slovenije zadovoljivo preskrbljena z vodo, kar je bilo zelo ugodno za kmetijske rastline, sadno drevje in vinsko trto. V osrednji Sloveniji so bili koruzni posevki, odvisno od zgodnosti sorte oz. hibrida, v razvojni fazi svilanja oziroma oprashaevanja in začetka nalivanja zrnja. Temperature zraka med 20 in 25 °C so bile za oprashaevanje ugodne, občasno prenizke temperature ob ohlaiditvi, predvsem med 3. in 8. avgustom, pa so upočasnile proces polnjenja zrnja. Vpliv prenizkih temperatur je bilo v osrednji Sloveniji mogoče opaziti tudi pri vrtninah. Paradižniki so bogato obloženi s plodovi, vendar ti ostajajo predolgo zeleni. Podobno so drobni tudi plodovi paprike. Jajčevci po cvetenju ne razvijajo plodov.

V SV Sloveniji pa koruzni posevki večinoma že nalivajo zrnje. Zaloga vode v globini 20 cm in globlje je ugodna. Površinski sloj tal pa se že suši. Na Ptujsko - Dravskem polju in v okolici Maribora po obilnih padavinah ob koncu dekade namakanja vrtnin trenutno niso potrebna.

Na Goriškem pa je, tako kot že večji del letošnjega vegetacijskega obdobja, preskrbljenost tal z vodo v optimalnih mejah. Tudi v teh predelih kuruza naliva zrnje, posevki so v dobri kondiciji. Dozorele so tudi breskve za predelavo in že poteka obiranje. Intenzivno se debelijo tudi grozdne jagode, grozdi bodo vsak čas sklenjeni. Zaradi pogostih padavin in omočenosti listov so še vedno potrebna zaščitna škropljenja vinogradov proti oidiju in peronospori, kakor tudi v sadovnjakih proti sadni gnilobi.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

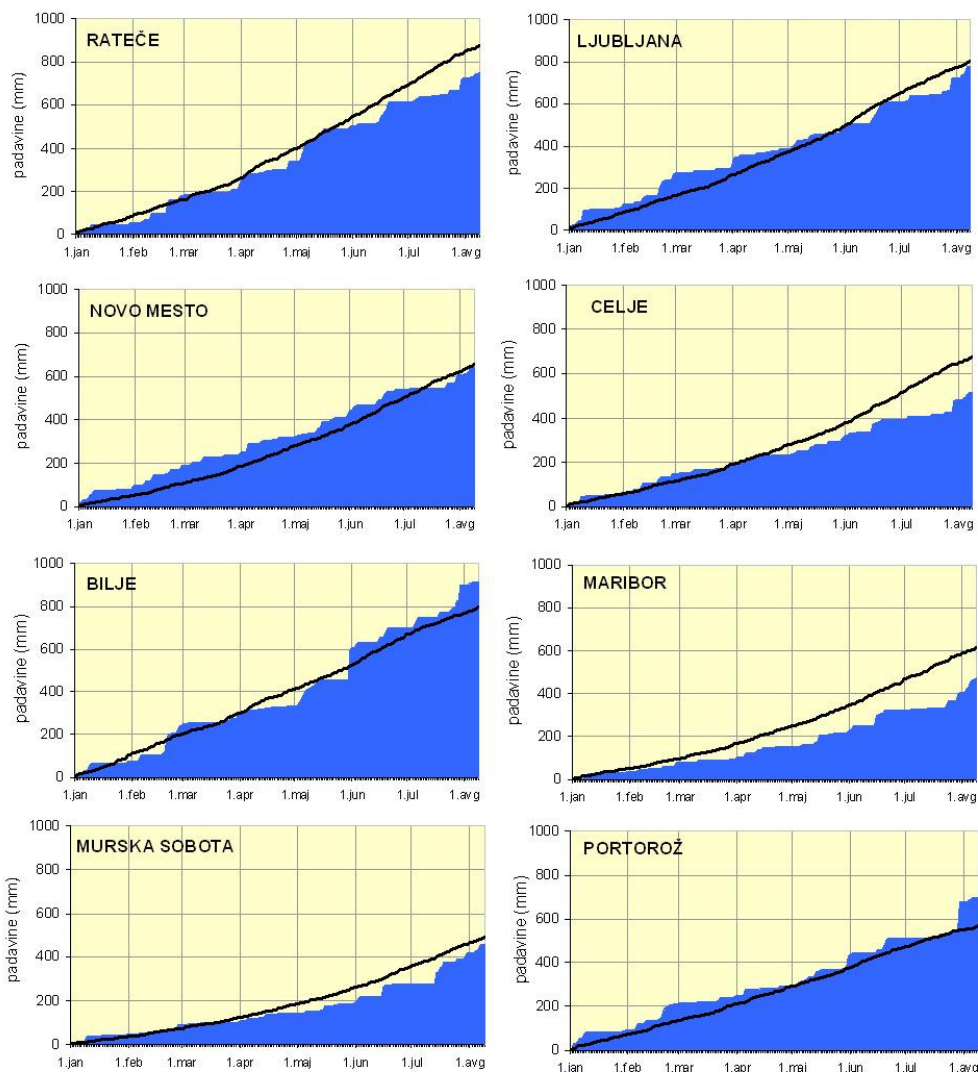
Z znižanjem temperatur zraka preko dekade, se je tudi izhlapevanje zmanjšalo na vrednosti blizu 2 in 3 mm dnevno. Ko se je na koncu dekade ogrelo, pa je dnevno spet izhlapelo okoli 4 mm vode, na Primorskem 5 mm. Vodna bilanca preteklega tedna je bila povsod razen v jugozahodni Sloveniji pozitivna. Kljub temu pa je le na Goriškem še vedno pozitivna bilanca celotnega vegetacijskega obdobja.

VODA V TLEH

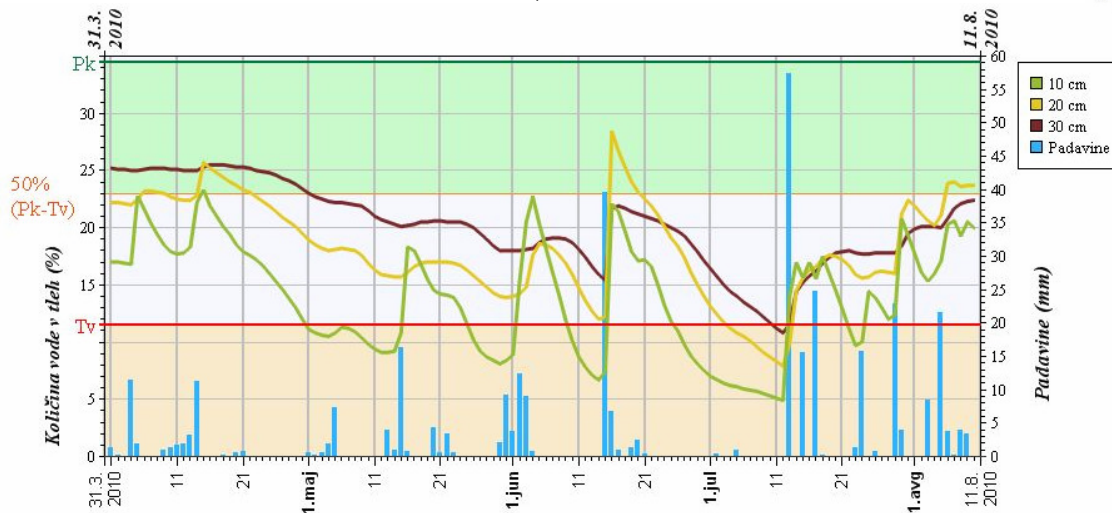
Stanje vode v tleh je povsod po Sloveniji zadovoljivo. S padavinami se je v tej dekadi stanje popravilo predvsem v Prekmurju pa tudi drugod. Najmanj padavin je bilo na Primorskem, kjer pa se je rezervoar vode v tleh napolnil v pretekli dekadi in se tako stanje še ni preveč poslabšalo, voda je še vedno lahko dostopna rastlinam. V Murski Soboti (graf na naslednji strani) je trenutno stanje blizu najboljšim letošnjim razmeram.

Padavine v letu 2010 v primerjavi s povprečjem 1961-1990

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine

Murska Sobota, 1. 4. – 10. 8. 2010

Pk = zgornja meja vode v tleh

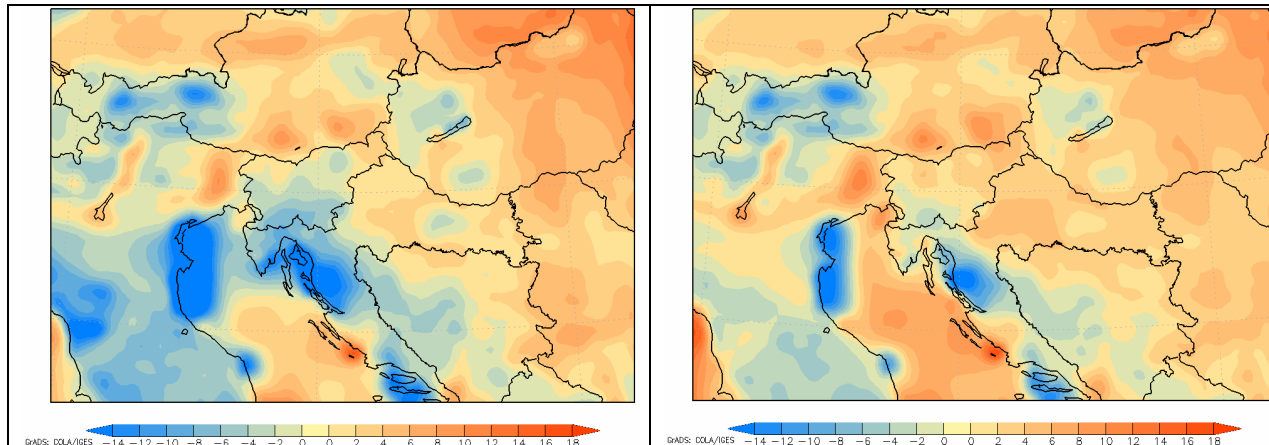
50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

PREGLED STANJA S POMOČJO NUMERIČNEGA MODELA NMM

Model NMM je računalniško orodje, namenjeno predvsem za napovedovanje vremena. Za potrebe agrometeorološkega dekadnega biltena pa pripravljamo simulacije vremena za preteklo obdobje, zato kot osnove za izračune ne uporabljamo napovedi vremena, temveč analize preteklega vremena. Za analizo dolgoletnih povprečnih vrednosti uporabljamo na naše področje prilagojen arhiv ponovnih analiz vremena Evropskega centra za srednjeročne prognoze vremena za obdobje 1989-2009. Več informacij je na voljo v prvi številki biltena za leto 2010.

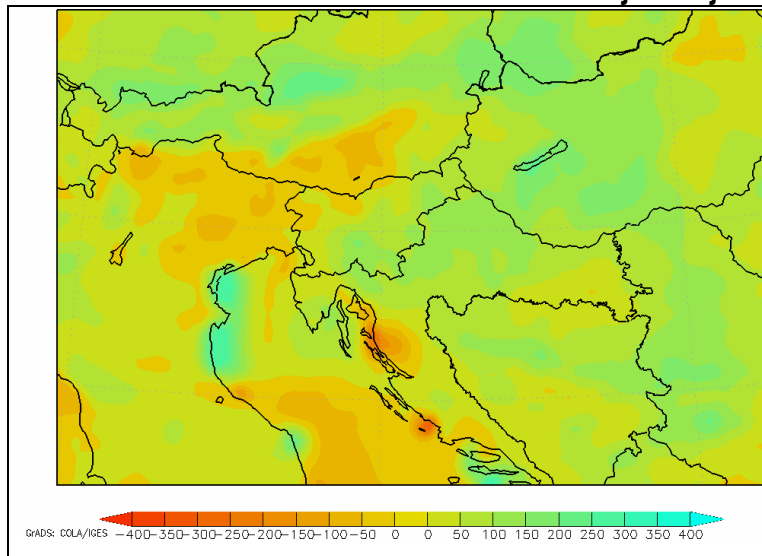
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA

Odstopanje vsote efektivnih temperatur nad pragom 5°C od 1. januarja do 8. avgusta 2010 (levo) in od 1. aprila do 8. avgusta 2010 (desno) od modelskega povprečja za isti časovni obdobji v letih 1989–2009.

Odstopanja temperature vsote od začetka januarja in od začetka aprila do 8. avgusta 2010 od povprečja so se zaradi ohlavitve, ki se je ponovila tudi v prvi dekadi avgusta, v primerjavi s stanjem v predhodni dekadi, nekoliko zmanjšala. Hkrati se je povečalo območje z negativnim odstopanjem, ki sedaj zajema ves južni in osrednji del Slovenije. Negativna odstopanja sedaj znašajo od 20 do 60 stopinjskih dni. Ohladitev je bila opazna tudi v severni polovici države, kjer so se sicer pozitivna odstopanja zmanjšala za en razred proti uravnoteženemu stanju. Zmanjšana pozitivna odstopanja so opazna tudi za vegetacijsko obdobje, V prejšnji dekadi so se gibala še med 20 in 60, v tej pa le med 20 do 40 stopinjskih dni. Podobni premiki odstopanj temperaturnih vsot od povprečja so opazni tudi v sosednjih državah.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za tekoče obdobje zadnjih 70 dni

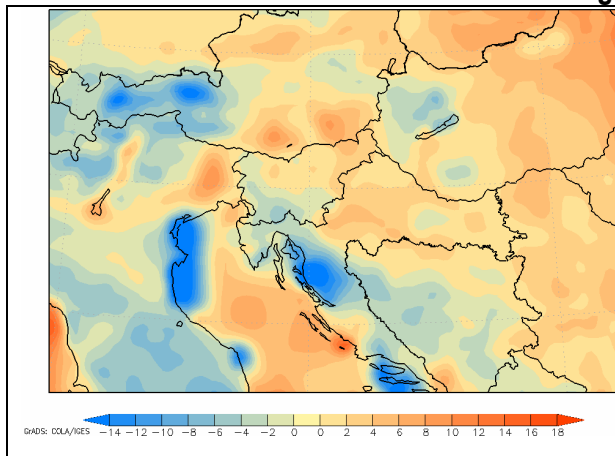

V primerjavi s stanjem vodne bilance v prejšnji dekadi je to v tej dekadi spet postalo bolj uravnoteženo. K temu so doprinesle obilne padavine in ohladitev med 3. in 8. avgustom. V znatnem delu države so tako odstopanja vodne bilance za preteklih 70 dni glede na obdobje 1989-2009 spet uravnotežena oziroma pozitivna in se gibljejo med 50 in 100 mm. Območje z negativnim odstopanjem pa se je precej zmanjšalo, na površinsko omejena območja na severu in severozahodu države, ki k nam segajo iz južne Avstrije in vzhodnega dela Italije.

IZGLEDI ZA PRIHODNIH DESET DNI

Numerična simulacija vremena omogoča tudi napovedovanje za nekaj dni vnaprej. Pri napovedi analizam preteklega vremena dodamo še računsko napoved za prihodnjih deset dni in dobimo izgled za stanje, ki ga pričakujemo ob izdaji naslednjega biltena. Na enak način kot pri oceni trenutnega stanja tudi napoved podajamo kot odstopanje od dolgoletnih povprečnih vrednosti (za obdobje 1989-2009).

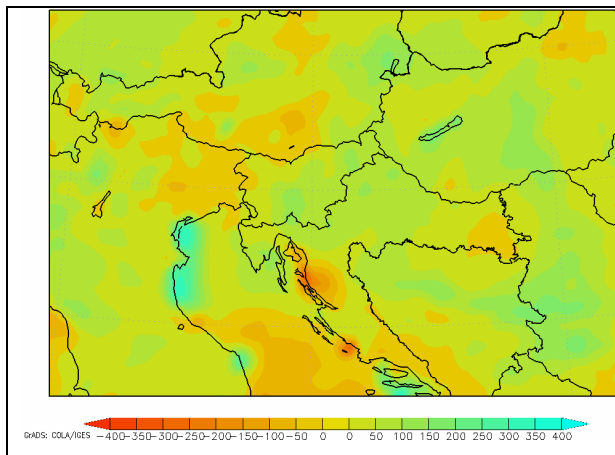
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA z izgledi do 18. avgusta 2010

Kot kaže, bodo temperature zraka v začenjajoči se dekadi blizu dolgoletnega povprečja, saj bodo glede na napoved odstopanja od povprečnih temperaturnih vsot podobna stanju ob koncu prve dekade v avgustu. V Sloveniji je stanje več ali manj povprečno, vzhodno od nas bo še vedno topleje, zahodno pa večinoma hladneje.

Na sliki je narisano predvideno odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. aprila do 18. avgusta 2010 od modelskega povprečja za isto časovno obdobje v letih 1989–2009 (skala je v enoti 10 stopinjskih dni).

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za 70-dnevno obdobje z izgledi do 18. avgusta 2010

V drugi dekadi avgusta ne bo izrazite sušnosti. Napoved kaže, da bodo odstopanja vodne bilance od povprečja zanemarljiva ali nekoliko pozitivna (do 100 mm). Majhno negativno odstopanje se kaže ponekod severozahodno od naše meje ter na jugu obravnavanega območja. Za rastline bo stanje vode v tleh še naprej ugodno.

Na sliki je narisano pričakovano odstopanje vodne bilance za 70-dnevno obdobje do 18. avgusta 2010 od dolgoletnega povprečja za enako obdobje (v mm).

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.